

Uitstekende psychologische porno

Toestand, nog op tournee:
www.tristero.be

In Toestand maakt Kristien De Proost een hoogst intelligente inventaris op van zichzelf. Geïnspireerd door de verwrongen zelfportretten van Lucian Freud, gaat ze op zoek naar de naakte waarheid achter naam, lichaam en taal. Maar die blijkt bedrieglijk ongrijpbaar.

CHARLOTTE DE SOMVIELE

Een Wunderkammer van de banaliteit, dat lijkt het kitscherige retrodecor van *Toestand* wel. Tussen de verlepte kamer-

planten en stoffige vitrinekasten vol prullaria staat Kristien De Proost in strak broekpak te zweten op een loopband. "Voortdurend in aantocht", zoals deze waarheidsstrijdster zelf beschrijft en dat zal het komende uur zo blijven.

Van een tour de force gesproken. De lichamelijke uitputtingsslag lijkt wel een garantie voor de openhartigheid waar dit zelfonderzoek 'voorbij de schaamte' op teert. Wat je in *Toestand* echter in het gezicht slaat, is niet zozeer de 'universele' essentie over Kristien De Proost anno 2013 – zoals de gouden letters op het decorgordijn beloven – maar wel de blinde vlek in het kijken naar onszelf.

De Proost neemt haar lichaam en ziel met een arendsblik onder de loep. Ze vertelt ons over haar loshangende oorlellen, scheve voeten en kleine borsten die 's avonds lager hangen dan 's ochtends. Een lijstje cijfers – van haar huisnummer tot toekomstige sterfdatum en de leeftijd van haar oudste sekspartner (61 jaar) – moet de zaken nog scherper stellen.

● Kristien De Proost doet aan zelfonderzoek op de loopband.

© MIRJAM DEVRIENDT

Want wiskunde, daar houdt ze van.

Subtiel verglijdt De Proosts objectiviteit in meer persoonlijke bespiegelingen en ontboezemingen. In een heldere opbouw spuwt ze zonder gêne haar gal over hypocriete feministen, bezingt ze het geluk dat in krokante pannenkoekenrandjes schuilt en droomt ze weemoedig over het moederschap en ouder worden. Schipperend tussen stoere chick, onhandig meisje en verleidelijke lolita die om onze blik bedelt, blijkt 'Kristien De Proost' een fluide veelheid aan personages die zich op de dunne grens situeren tussen authenticiteit en maskerade.

Mythe van het ego

Op de achtergrond fungeert De Proosts vader als ceremoniemeester. Vanuit een controlekamer zet hij te gepasten tijde een heupwiegend muziekje op, verandert hij de snelheid van de loopband of draagt hij met hoofdschuddende eerbied attributen aan. Deze genealogische verhouding ondersteunt dochterliefs vlijtige in- en uitzoomen tussen zichzelf en de wereld, emotionele betrokkenheid en kritische distantie, biologische determinatie en vrije keuze.

De Proosts poging tot volledigheid werkt behoorlijk overweldigend. De zen-

gende concentratie die ze van zichzelf vergt om haar monoloog in de fysiek zware condities tot een goed einde te brengen, verwacht ze ook van haar publiek en de statische vertelcontext – via haar beheerste speelstijl houdt De Proost de teugels tot de laatste minuut strak in handen – maakt dat er niet altijd gemakkelijker op.

Bij momenten zet ze iets te expliciet in op onze lach, even goed goochelt ze meesterlijk met woordassociaties en perspectieven. Hoe meer details de actrice bovendien prijsgeeft, hoe meer je merkt dat de mens achter de woorden zich terugtrekt en tegelijk iedereen wordt. *Toestand* lijkt op dat punt wel een gebald staaltje psychologische porno die de obscene drang naar innerlijke transparantie en 'jehzelf zijn' in onze cultuur op de korrel neemt.

Geconfronteerd met het oerherkenbare narcisme, blijkt eens te meer dat de moeilijkste persoon om te doorgronden onszelf is. En mochten we daar al ooit in slagen, zouden we ons dan durven verzoenen met het antwoord? Het ego blijkt een mythe waar we maar al te graag in geloven, zeker vandaag. De Proost – die met haar eerste theatertekst meteen straf auteurschap bevestigt – kan in elk geval op beide oren slapen. Haar wens om ongrijpbaar te zijn komt uit.